

Medlem af Inatsisartut
Malik Berthelsen
Siumut

Besvarelse af § 36, stk. 1 spørgsmål vedrørende grønlandske studerende i Danmark

Naalakkersuisut takker medlemmet af Inatsisartut for interessen omkring problematikken vedrørende de grønlandske studerende i Danmark og deres tilbagevenden til det grønlandske samfund og de heraf afledte spørgsmål:

1. **Er der viden om hvor stor en procentdel af dem der uddanner sig i Danmark finansieret af de grønlandske samfund der returnerer efter at have færdiggjort deres uddannelse?**

Der findes ikke nogen officiel dokumenteret viden eller statistik, som kan give et præcist svar på, hvor mange af dem, der færdiggør en uddannelse uden for Grønland, som efterfølgende rejser hjem til Grønland og bosætter sig. Vi ved heller ikke, hvor mange af dem, der har færdiggjort en uddannelse i Grønland, som stadig er bosat her i landet.

Man ved til stadighed, hvor mange der med uddannelsesstøtte fra Grønlands Selvstyre er i gang med en uddannelse uden for Grønland (pr. 1/1-10 = 550), hvor de er, og hvilken uddannelse de er i gang med. Man ved også, at der er grønlandske studerende uden for Grønland, som er i gang med en uddannelse, uden støtte fra Grønlands Selvstyre, men vi ved ikke hvor mange.

Uddannelsesstøtteforvaltningens statistik er nøje bundet op på, hvem der modtager støtte. Når en studerende ikke længere modtager uddannelsesstøtte, enten fordi vedkommende afslutter sin uddannelse, afbryder, eller på anden måde udgår af støtte, har systemet ingen mulighed for "følge" vedkommende.

I henhold til uddannelsesstøttebekendtgørelsens § 51, stk.1 har uddannelsessøgende, der afbryder eller afslutter en uddannelse udenfor Grønland, ret til en hjemrejse. Rejsen skal være foretaget senest 1 år efter tidspunktet for afbrydelsen eller afslutningen. De Grønlandske Huse i Danmark, der på Grønlands Selvstyres vegne administrerer uddannelsesstøtten og dermed også rejserne, vil derfor til en vis grad vide hvor mange, der inden for et år har indløst deres frirejse til Grønland efter endt uddannelse. Nogle bruger dog ikke denne mulighed, da de f.eks. får en arbejdsgiverbetalt hjemrejse i forbindelse med påbegyndelse af job, nogle rejser hjem på egen eller forældres regning, fordi de ikke får søgt om hjemrejse i tide, andre igen bruger hjemrejsen til familiebesøg og tager derefter tilbage til Danmark for egen regning.

På den måde opstår der hurtigt huller i den del af statistikken, der ellers kunne give en form for overblik. Konklusionen er derfor, at vi i dag ikke har de værktøjer, der kan give

20. januar 2010
Dok. Nr. 289877
Sagsnr.: 2010-024961
Postboks 1029
3900 Nuuk
Tlf: +299 34 50 00
Fax: +299 31 13 70
Email: kiia@gh.gl
www.nanoq.gl

os præcise tal for, hvordan de grønlandske studerende bosætter sig efter endt uddannelse.

2. Hvor meget koster det det grønlandske samfund, at der er nogen uddannelsessøgende, der ikke returnerer til Grønland efter endt uddannelse?

Umiddelbart kan dette spørgsmål ikke besvares. Da man ikke kender tallene for, hvor mange færdiguddannede der vender hjem – og heller ikke for dem, der evt. forlader Grønland igen efter en periode, kan Naalakkersuisut, ikke fremkomme med beregninger af den art, der efterspørges.

Det kan oplyses, at det gennemsnitligt koster en halv million kr. at uddanne en akademiker uden for Grønland. Sammenholdt med tallene for aktive og færdiguddannede pr. år, kan man opstille et samfundsøkonomisk overslag, som fortæller noget om prisen for at få uddannet sine unge, og som er retningsgivende for det samlede beløb, der hvert år skal afsættes på finansloven til dette formål.

Imidlertid kan man vælge at se problematikken fra en anden vinkel, nemlig at en del af de færdiguddannede, der vender hjem, har en fundet en samlever/ægtefælle under studiet uden for Grønland, og som vælger at flytte med til Grønland. På den måde får det grønlandske samfund tilført både arbejdskraft og skatteydere, som man ikke har haft udgifter til at uddanne.

Det er også velkendt, at grønlændere, der bosætter sig uden for Grønland, bevarer en stærk tilknytning til hjemlandet og ofte vælger at bruge enten arbejds- eller fritid på at fremme grønlandske interesser i både Danmark og udlandet. Dette kommer Grønland til gode på mange måder, som måske ikke umiddelbart kan måles på det økonomiske barometer, men som i det lange løb alligevel er med til at bidrage til samfundsøkonomien.

De færdiguddannede, som ikke kommer tilbage til Grønland, koster i princippet ikke det grønlandske samfund noget, da de jo enten forsøger sig selv, der hvor de bor, eller bliver forsørget af samfundet et andet sted end i Grønland.

Det er Naalakkersuisuts grundholdning, at det er en fælles samfundsopgave at få uddannet vores unge mennesker, men at man derudover ikke ønsker at opstille regnestykker, der udstiller en bestemt gruppe som specielt økonomisk belastende for samfundet.

3. Har Naalakkersuisut planer om at udsende et erstatningskrav til de uddannelsessøgende der ikke returnerer til Grønland efter endt uddannelse?

Svaret til dette er nej. Der har ofte været spekuleret i netop denne problematik, og faktisk prøvede det daværende Hjemmestyre i 1980'erne at indførte både "gulerod" og "pisk" for at få de unge til at vende tilbage til Grønland - dog uden held. I den forbindelse skal jeg tillade mig at korrigere en oplysning, som du fremkommer med i din begrundelse for spørgsmålene til Naalakkersuisut, hvor du skriver: *"Ligesom der er nogle fag indenfor luftfartsuddannelserne, hvor det er påkrævet, at man efter endt uddannelse tager en tøm i Grønland i en allerede bestemt periode"*.

Der findes ingen luftfartsuddannelser i dagens Grønland, som binder den enkelte til at blive efter endt uddannelse. Det eneste eksempel Naalakkersuisut kender af den art er, at man inden for det danske luftvåben forlanger, at de piloter, man uddanner, underskriver en kontrakt om at skulle arbejde 10 år i forsvaret, inden de kan søge over i civil luftfart.

Naalakkersuisut er ikke enig i det af dig fremsatte synspunkt om, at man skal stille krav om tilbagevenden i forbindelse med tildeling af grønlandsk uddannelsesstøtte. Vi ser det ikke som en uddannelsesmæssig og økonomisk bæredygtig måde at reducere antallet af dem, der vælger at bosætte sig uden for Grønland.

I forbindelse med Efterårssamlingen 2008 blev der, foranlediget af et spørgsmål fra Demokraterne vedrørende samme problematik, som den du rejser, iværksat en større undersøgelse af ikke blot de studerendes mobilitet, men af mobiliteten for hele arbejdsstyrken i Grønland. Dengang hed det bl.a. følgende i den betænkning af 13. oktober 2008, der blev afgivet af Landstingets Erhvervsudvalg, vedrørende forslag til Landstingsbeslutning om, at Landsstyret pålægges at gøre det mere attraktivt at færdiggøre sin uddannelse og anvende denne i Grønland:

"Landsstyret er imidlertid også af den opfattelse, at det er vigtigt, at der sikres et fyldestgørende grundlag i form af tilstrækkelige oplysninger, der kan afsløre de præcise årsager til, at en del færdiguddannede personer ikke synes at nære ønske om at benytte deres uddannelser i Grønland. Landsstyret har i den sammenhæng drøftet, om der er andre årsager i de uddannelsessøgendes valg af bopæl efter endt uddannelse. Det kunne eksempelvis dreje sig om boligforhold, daginstitutioner eller andre faktorer. Det har i forbindelse med disse drøftelser været afgørende at sikre sig, at de initiativer og den investering fra samfundets side, som forslaget samtidig er udtryk for, også vil medføre at flere uddannelsessøgende rent faktisk vil vælge bopæl i Grønland efter endt uddannelse.

På den baggrund agter Landsstyret straks at iværksætte en undersøgelse, der mere præcist kan bestemme årsagerne til, at en del af vores uddannelsessøgende ikke vælger at benytte deres uddannelse i Grønland. Undersøgelsen skal sikre grundlaget for bedre at vurdere, hvilket instrumenter, der bør tages i brug med henblik på at få flere til at vende hjem efter endt uddannelse udenfor Grønland."

Denne undersøgelse foreligger nu i form af rapporten "Mobilitet i Grønland", der er et resultat af et samarbejde mellem flere departementer, styrelser og andre interessenter. Rapporten konkluderer, at næsten 50 procent af gruppen af personer op til 40 år, der på nuværende tidspunkt er bosat i Danmark og som bl.a. omfatter de uddannelsessøgende, har jævnlige eller hyppige overvejelser om at flytte tilbage til Grønland.

Med venlig hilsen

Mimi Karlsen